

Jornades sobre la Transició de l'Alumnat de Primària a Secundària

1, 2, 3 i 4 d'abril de 2003

Conclusions

El primer que cal destacar és la gran diversitat de situacions amb les quals ens hem trobat pel que fa a la coordinació entre els centres de primària i els de secundària, per facilitar el pas de l'alumnat entre ambdues etapes obligatòries.

Sembla que un element clau per explicar aquesta situació és la implicació de l'administració educativa. Allà on hi ha hagut un impuls i seguiment per part d'aquesta el procés de coordinació es troba bastant avançat, tot i que encara resten elements sobre els quals cal continuar reflexionant.

En aquest sentit, i recollint el parer d'un dels conferencians, Xim Canals, cal tenir en compte que quan parlem de coordinació no podem pensar en un procés ràpid i de solució senzilla, sinó més aviat d'un procés a mitjan termini i de caràcter obert, que haurà d'abastar tot un seguit d'elements i actuacions que comentam a continuació i que són fruit de les reflexions i aportacions dels assistents al llarg d'aquestes quatre jornades.

No hem de perdre de vista que les actuacions que cal desenvolupar en el trànsit de l'alumnat entre una etapa i l'altra són ara més necessàries, atès que ambdues són obligatòries, i és responsabilitat dels mestres i professors donar coherència a les intervencions educatives d'aquestes etapes per facilitar el pas de l'alumnat d'una a l'altra.

A. La informació:

La informació que cal compartir entre els centres de les dues etapes abasta aspectes diversos:

1. Sobre l'alumnat

De caire individual:

Àmbit acadèmic

Aquesta informació no pot quedar restringida a les notes dels alumnes, sinó que cal completar-la amb informacions que descriguin el nivell de competència que s'ha assolit. Caldria fer una lectura en positiu fixant-nos en allò que l'alumne sap fer. A més, s'ha de completar amb informacions sobre l'estil d'aprenentatge, com també amb els tipus de suports que s'han rebut. En aquest sentit seria bo conèixer si han intervingut altres serveis externs a l'escola: equips de suport, serveis socials.

Àmbit personal

Calen informacions sobre els nivells de desenvolupament social i personal.

De grup:

Conèixer les dinàmiques dels grups del darrer curs de primària.

2. Sobre el centre educatiu

Conèixer la seva estructura i el seu funcionament. Hem d'assenyalar que hem observat un desconeixement significatiu de les maneres de funcionar i de fer entre els centres de les dues etapes, el que sovint ha jugat de manera negativa en la formació d'actituds respecte a allò que, i com, es fa en les dues etapes.

El desenvolupament curricular

És necessari assolir un coneixement mutu sobre els projectes educatius i els projectes curriculars dels centres, sobretot pel que fa als continguts treballats, les metodologies d'ensenyament i els criteris d'avaluació.

3. Ús de la informació

Fonamentalment, compartir la informació ha de servir per dissenyar la intervenció educativa amb els alumnes que ingressen a 1r d'ESO, planificant conjuntament pautes d'actuació i coordinació, per atendre les necessitats específiques dels alumnes, per organitzar els suports que calguin, per fer-ne els agrupaments i per planificar-ne l'acollida.

4. Assumpció de responsabilitats

El responsable últim d'organitzar la coordinació és l'equip directiu del centre. En aquest sentit es pot fer ús de la Programació general anual per planificar les actuacions que caldrà dur a terme.

Per altra banda, sembla prou clar que són els tutors de 6è de primària i de 1r d'ESO, juntament amb els caps d'estudis i els coordinadors de cicle, els responsables directes d'elaborar i dur a terme les actuacions necessàries per facilitar el traspàs de les informacions. També haurà d'intervenir en el procés el professorat de suport dels centres de primària i els membres dels departaments d'orientació dels instituts.

A més, caldrà tenir en compte que en el cas que serveis externs, com per exemple els EOEP, hagin intervingut, serà necessari comptar amb les informacions que aquests puguin aportar.

5. Organització del traspàs d'informació

El procés de traspàs pot resultar complex, la qual cosa du necessàriament a una bona planificació que abasti àmbits i actuacions diferents.

D'una banda, les informacions referents a l'alumnat, informació acadèmica, personal..., es poden recollir en un document amb format d'informe o fitxa de caire obert, que sigui fàcil d'emplenar i d'interpretar, que caldrà elaborar de forma conjunta entre l'escola i l'institut.

Això no obstant, hi ha una sèrie d'informacions que pel seu caràcter confidencial no haurien d'estar recollides en aquest document, el que comporta la necessitat d'organitzar reunions o entrevistes entre els tutors de 6è i els de 1r d'ESO per fer-ne el traspàs.

D'altra banda, també s'han de planificar actuacions per donar a conèixer l'institut als alumnes que ingressaran el curs vinent, com també als seus pares. Les informacions, en aquest cas han de fer referència a l'organització del centre, les seves instal·lacions, els estudis que es poden cursar, les normes de convivència, etc.

Un element que també es considera necessari és planificar un procés de retroalimentació des de l'institut cap a l'escola que informi de l'evolució dels alumnes al llarg del primer curs de l'ESO i a la vegada serveixi per anar introduint les modificacions que calguin per millorar el procés.

En definitiva la posada en marxa d'un procés de la manera com s'ha descrit fa necessari planificar un calendari d'actuacions que abastarien, almanco, el darrer trimestre del curs en el qual els alumnes cursen 6è de primària i el primer trimestre del curs en què aquests mateixos alumnes cursen 1r d'ESO.

Un element que podria facilitar l'establiment d'un procés semblant al que s'ha descrit seria l'elaboració d'unes instruccions des de l'Administració educativa que formalitzassin la seva posada en marxa.

B. La coordinació pedagògica

El fet que ambdues etapes siguin de caràcter obligatori fa necessari un conjunt d'accions que facilitin dotar de coherència els ensenyaments, atesa la comprensivitat que han de manifestar les ensenyances obligatòries.

Aquesta necessitat passa per assolir una certa continuïtat entre els projectes curriculars de les dues etapes, que hauria d'abastar la seqüenciació de continguts, la metodologia d'ensenyament, la flexibilització dels agrupaments...

Un altre element facilitador seria la disminució del nombre de professors que imparteixen docència a 1r d'ESO.

L'avaluació:

Cal tenir present que l'avaluació ha de mantenir el seu caràcter continu i formatiu.

És necessari un coneixement mutu dels criteris d'avaluació, de manera que hi hagués un apropament entre els de 6è de primària i els de 1r d'ESO.

D'altra banda, caldria coordinar els continguts i criteris d'avaluació de les proves finals de primària i les inicials de secundària.

C. La funció tutorial

Tot i que les característiques de la funció tutorial a primària i a secundària són molt diferents, bé sigui per la pròpia organització de la tutoria o per les necessitats específiques de l'alumnat en cada una de les etapes seria bo introduir-hi elements que dotassin d'una certa coherència les qüestions referents a actituds, valors i hàbits que es treballin a l'escola i a l'institut.

Pel que fa l'organització de la funció tutorial, la situació més comuna al 1r cicle d'ESO és que el tutor sigui un dels professors que imparteixen matèria amb l'afegit d'unes hores de dedicació a la tutoria. Caldria fer esforços per intentar modificar aquesta estructura de manera que el nombre de professors que imparteixen matèria a 1r d'ESO fos menor, la qual cosa comportaria un canvi qualitatiu substancial.

A més, cal facilitar la relació amb les famílies, amb l'organització de jornades d'acollida, com també possibilitar contactes més assequibles i activitats conjuntes de participació de tota la comunitat educativa.